

Ýyi Ve Kötü

Sadi KAYALIBAY ÝÝÝ ve KÖTÜ Okumakta olduđunuz bu dergi, ben dahil büyük bir çođunluđu bir zamanlar amatör olan idealist kardeplerimiz tarafýndan hazýrlanmýptý. Dođrusu, bu genç arkadađların bu kadar saf bir ciddiyetlikle gösterdikleri azim, onların olacaklarının teminatý gibi görüldü bana ve þuanda 6. yýlını doldurmak üzere. Bu güzel bir baþarı. Ne enteresandýr ki, insanla karpýsýndaki talepleri çođunlukla dođaları geređi oluyor. Ve onlar isteseler bile o taleplerin dýbýna çýkamýyorlar. Ýnsanda an gelipmesi onun tanýnmasýna vesiledir. Gerisi ise bir sürü kaos ve çeliþkiden baþka bir þey deđildir. Bunu kýsaca açýklamak gere insan hayatýnýn temel olarak iki unsurdan oluđu görüldü. Ýyi ve Kötü. Bu kadar basit, açýk ve net görülen bu iki olgu, hayatýn bakýldýđında bir sürü karmaþa, çeliþki ve kaos þeklinde ortaya çýkýyor. Ýnsan bunca giriftliđin iþerisinde dođruyu ve iyiyi arýyor iþerisinde insanýn önüne sunulmuþ bir sürü ölçüler var ve herkes bir yol tutturmuþ gidiyor. Ama gerçekte sadece bir tane. Bu, insan gerçeđinde de böyle.

Eđer insan “ben bu hayatýmın iþerisinde dođru ve dürüst bir insan olmalýym” amacını taþýyorsa, bu “dođru” ve “dürüst” kavramlarını kendisine en acýmasýz þekilde kullanmak zorunda. Yani son derece uyanýk bir bilinçle kendi gerçeklerinin farkýna varması gerekiyor. Yani ikiyüzlülüđünü býrakması gerekiyor. Ýnsan iki þekilde ikiyapýyor. Bunlardan birincisi; karpýsýndaki insanlara karpý yaptýđý ikiyüzlülük ki bu herkesçe çok açýk ve net bir þekilde bilinebilir insanýn kendi kendine yaptýđý ikiyüzlülük. Bütün mesele bu ikincisinde baþlýyor. Pozitif ve negatif unsurlardan müteþekkil olan bütün hayatýný kendini kandýrmakla geçiriyor. Hemde kilit altýnda olduđunun farkýnda bile olmayarak hayatýný dođruluk ve dürüstlüđüne düzenlediđini zannediyor. Eksiklerini, zaafalarını, kusurlarını görüyor veya en azýndan hissettiđi halde, bunları göreceđi ve düzeltmek için mücadele vereceđi yerde (zayıflýđýndan, nefsine ađýr geldiđinden) onları kamufle etmek, yok saymak için (kendini kendine) bir sürü iyilik ve hayýr iþleri yapıyor. Ýþin enteresan tarafý bunları bilinçaltýnda yapıyor. Eđer bilincinde ise de artýları eksilerin azlýđýndan dolayı kendi iyiliđine mazeret çýkarıyor. Bilmiyor ki veya bilmek istemiyor ki, burada yaptýđý tüm iyilikler onun zaafarýndan ve apađýlýklarýndan daha apađýldýr. Ama insan bir kere bu gerçeđin farkýna vardýktan sonra hayatýnýn dönüm noktası oluyor ve gerçekte mücadele iþte o zaman baþlýyor. Ýnsanla alakalı bir konuda dođru hüküm verebilmemiz için onu (yani kendimi) sađlýklý bir bilinçle mümkün olduđu kadar çok tanıyabilmemiz ve bu hususta çaba sarf etmemiz gerekiyor. Bu noktada kendime baktýđýmda; ruhumu, kalbimi, nefsime ve aklýmý görebiliyorum. En azýndan hissediyorum. Bunların dýbýnda baþka birtakým þey olabilir. Ancak ben onların farkýnda deđilim. Ruh; mahiyetini bilmediđimiz, Allah’tan bir parça, bir cevher veya bir güç. Nefs; bu dünya hayatýnda kendini her þeyin üstünde görür þekilde yaratýlmýþ, ilahlýk sevdasýnda, hiçliđi temsil ediyor. Kalp; bu dünyada sonsuz geniþliđe sahip. Esas olarak saf ve temiz yaratýlmýþ, yaratýlýþ gayesine uygun yaparsa aþk ve muhabbetle dođru nefsine uygun yaparsa kin ve nefretle doluyor. Akýl; bütün bu varlýkları anlýyor, deđerlendiriyor ve hüküm veriyor. Akýl eđer nefsin emrinde ise; kendi felaketini, kalbin emrinde ise; kendi güzelliđini tamamlýyor. Ruhun, karanlýk ve zulmü temsil eden nefsin seviyesine inip onunla birleþmesi, ona aþýk olmasý kendini apađýlandýrmasý için deđil, nefsi içinde bulunduđu karanlýktan çýka yüceltmesi içindir. Ýþte insan olmak mücadelesi bu noktadan baþlýyor. Eđer insan nefsinin bu zulüm ve karanlýktan kurtarýp yüceltilebilirse yani baþkaldýrýsýndan vazgeçip olmasý gereken noktaya getirebilirse o zaman insan, yaratýlmýþların en berefflisi oluyor. Yok eđer insan nefsinin istek ve arzularý iþerisine ne kadar dalarsa o kadar yaratýlmýþların en apađý derecesi oluyor. Ben dahil insanların hemen hemen tümüne yakýn bir kýmý yukarıda belirttiđimiz nefis düzleminde yapıyor. Yani kalp ve diđer bütün nefsin emrinde olduđu zaman o kiþinin diđer varlýklar ile olan iliþkileri tamamen menfaat iliþkisine dayanýyor. Bu menfaat iliþkisi kýmýdır. Birincisi; Maddi menfaat. Her türlü maddi alýp-veriþi temsil eder. Ýkincisi ise; Manevi menfaat. Her türlü manevi iliþkiler (sevmek, dostluk, iyilik yapmak...vs) bir karpýlýk gözetir. Bu düzlemde hiçbir þey maddenin özü için yapılmaz daha dođrusu yapıyor. Her þey Ben’ in istek ve arzularýna cevap verdiđi nispette güzel ve hoþtur. Ters durumda ise kötü ve çirkindir. Ne zaman insan bu gerçekleri görür ve nefsinin kontrol altýna almak için onunla mücadeleye girer, (tabi ki kendini kandýrmadan) baþarýsý nispetinde kalbi ön plana çýkar. Bu nispette onun yaptýđý her eylem hakikate yaklaþýr. Eđer iyilik yapıyorsa, iyiliđin hakikatine, merhamet ediyorsa, merhametin hakikatine, ibadet ediyorsa, ibadetin hakikatine, seviyorsa, sevginin hakikatine yaklaþýr. Bundan yirmi sene evvel Yunus Emre’nin; “Cennet cennet dedikleri, Birkaç köpkle birkaç huri, Ýsteyene ver onları, Bana seni gerek seni.” dizelerini okuduđumda kendi kendime; “adama bak ne kadar aç gözlü, cenneti istemiyor da onun yaratýcýsýný talep ediyor” diye düþünmüþtüm. Bu mantýk, kendi çerçevesinde bakýldýđında üstelik ha kalp çerçevesinden bakýldýđında çok zavallý görüldü. Oradaki aþk ve muhabbet ne yüce bir duygudur ki, sevginin verdiđi ele zevkleri bir oluyor. Eđer hayatýmýzda her þeyin hakikatini talep ediyorsak önce kendimizi temizlememiz icap ediyor. Çünkü bu hakikatlerin önündeki en büyük engel kendi kusur ve eksikliklerimizdir. Saygýlarımızla...